

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, listopad 2011

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/139/2011

OCENA DZIAŁALNOŚCI

SEJMU VI KADENCJI

I OCZEKIWANIA WOBEC NOWO

WYBRANYCH POSŁÓW

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

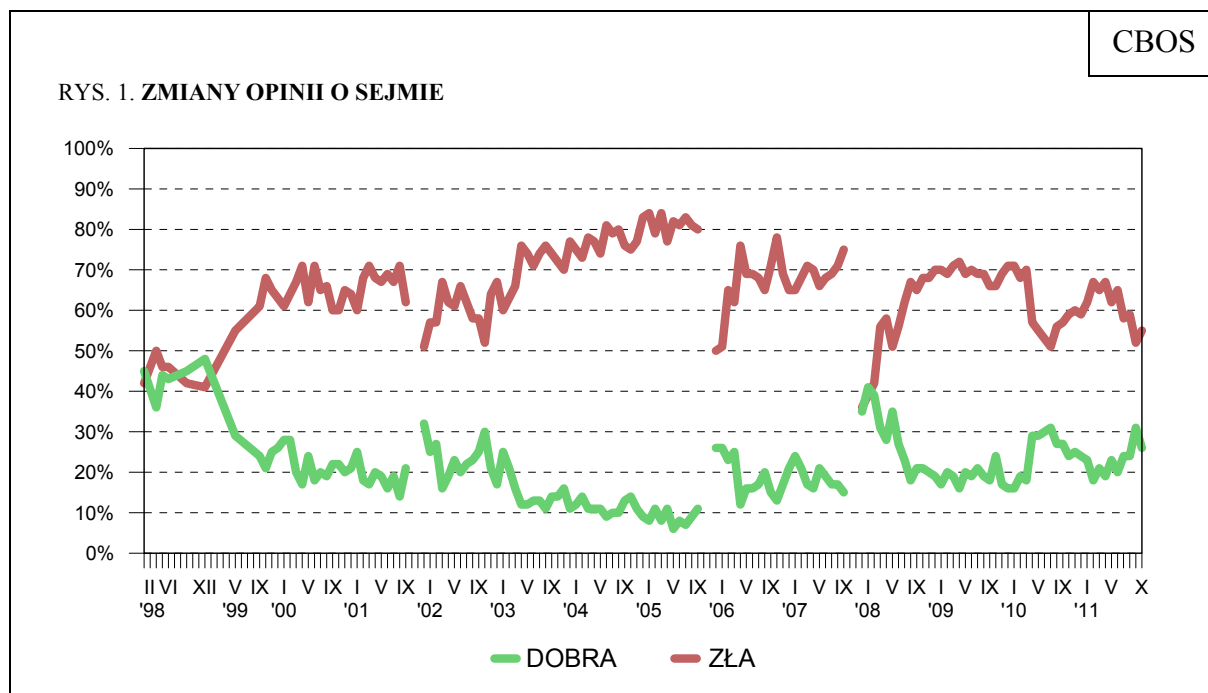
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Pierwsze w historii III RP ponowne zwycięstwo ugrupowania, które rządziło przez całą czteroletnią kadencję, mogłoby sugerować zadowolenie wyborców z istniejącego układu sił. Czy jednak rzeczywiście ustępujący Sejm, w którym tuż po jego zaprzysiężeniu Polacy pokładali największe od początku polskiego parlamentaryzmu nadzieje, zbiera pozytywne recenzje? Jak Polacy oceniają niższą izbę parlamentu i jej przedstawicieli po czterech latach działalności? Jakie mają oczekiwania wobec nowo wybieranych posłów? Odpowiedzi na te pytania szukaliśmy w październikowym sondażu¹.

OCENY USTĘPUJĄCEGO SEJMU

Polacy przyjęli początek urzędowania parlamentu VI kadencji z dużymi nadziejami. W momencie startu Sejm otrzymał znacznie większy kredyt zaufania niż parlamenty poprzednich kadencji. Przez pierwsze trzy miesiące funkcjonowania prawie równie często otrzymywał noty pozytywne, co negatywne. Jednak kolejne pomiary nie były już tak dobre, choć wciąż pozostawały lepsze od ocen poprzednich parlamentów. Po początkowym okresie dobrych notowań jego oceny zaczęły się pogarszać i, podobnie jak w przypadku poprzedników, przez resztę kadencji pozostawały krytyczne. Można zatem powiedzieć, że Sejm VI kadencji nie spełnił oczekiwań Polaków i bilans jego pracy nie jest pozytywny, choć generalnie w trakcie swej działalności uzyskiwał notowania lepsze niż wcześniejsze parlamenty.

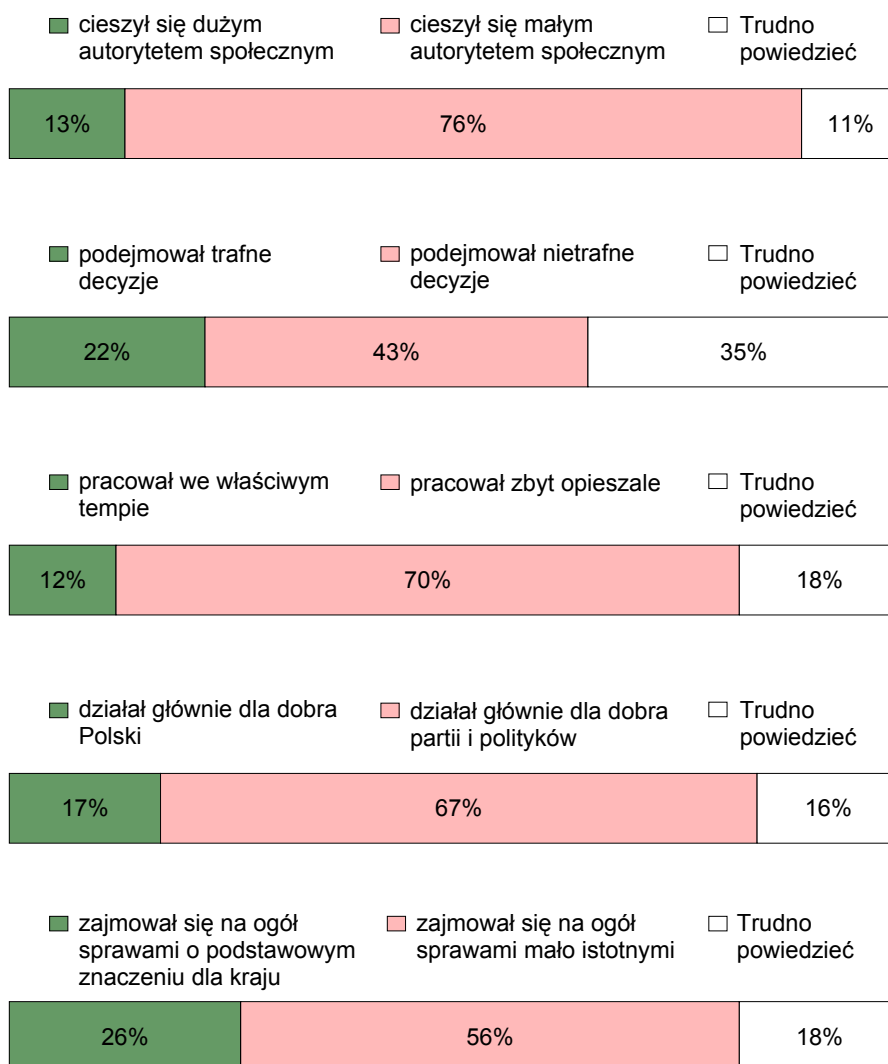
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (257) przeprowadzono w dniach 29 września – 5 października 2011 roku na liczącej 1099 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Polacy krytycznie wypowiadają się na temat różnych aspektów działalności Sejmu VI kadencji. W ogromnej większości podzielają przekonanie, że niższa izba parlamentu ma nikły autorytet w społeczeństwie (76%), a tylko niespełna co ósmy (13%) jest odmiennego zdania na ten temat. Źle oceniany jest styl działania Sejmu, efekty pracy, a także motywy, którymi kierują się posłowie. Prawie trzy czwarte badanych (70%) krytycznie ocenia pracę ustępującego Sejmu, zarzucając mu niewystarczającą sprawność działania i nadmierną opieszałość. O tym, że izba niższa pracowała we właściwym tempie, przekonanych jest zaledwie 12% ankietowanych. Zdaniem ponad połowy badanych (56%) przez większość czasu Sejm pochłaniały sprawy mało istotne, o drugorzędnym znaczeniu, a ponad dwukrotnie mniej osób (26%) uważa, że zajmował się on sprawami naprawdę ważnymi z punktu widzenia interesów kraju. Krytycyzm przeważa także w ocenie jakości prac legislacyjnych – ponad dwie piąte ankietowanych (43%) sądzi, że podjęte przez Sejm decyzje były chybione, znacznie mniej osób (22%) – pozytywnie wyraża się o efektach jego pracy. Duża część badanych nie ma jednak zdania w tej kwestii (35%).

Negatywnym ocenom pracy Sejmu towarzyszy podzielana przez większość Polaków opinia, że izba niższa parlamentu pozostaje instytucją służebną wobec polityków i partii politycznych. Dwie trzecie badanych (67%) uważa, że ustępujący Sejm działał głównie w interesie wchodzących w jego skład ugrupowań i dla dobra samych polityków, nie zaś w interesie kraju.

RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, SEJM VI KADENCJI, KTÓRY KOŃCZY JUŻ SWOJĄ PRACĘ:

Opinie na temat ustępującego Sejmu są w dużej mierze związane z sympatiami partyjnymi wyrażonymi w deklaracjach wyborczych. Najkorzystniej działalność ustępującego Sejmu oceniają wyborcy głównej partii rządzącej – PO. Jednak nawet w tej grupie tylko co piąty (20%) jest zdania, że Sejm VI kadencji cieszył się dużym autorytetem w społeczeństwie, a zaledwie co czwarty uznaje tempo jego prac za właściwe. Potencjalni wyborcy PO wyraźnie częściej niż zwolennicy pozostałych ugrupowań pozytywnie interpretują motywacje parlamentarzystów i ich pracę dla dobra kraju (36%), a także wagę podejmowanych przez Sejm VI kadencji spraw (44%).

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, Sejm VI kadencji, który kończy już swoją pracę:	Potencjalne elektoraty partii politycznych*					Nie zamierzający głosować	Ogółem
	PO	PiS	PSL	RP	SLD		
	odpowiedzi twierdzące w procentach						
– cieszył się dużym autorytetem społecznym	20	9	20	20	18	10	13
– podejmował trafne decyzje	38	14	28	25	26	17	22
– pracował we właściwym tempie	24	4	9	6	12	12	12
– działał głównie dla dobra Polski	36	6	19	13	17	13	17
– zajmował się na ogół sprawami o podstawowym znaczeniu dla kraju	44	13	27	27	37	21	26

* Badani deklarujący poparcie dla poszczególnych ugrupowań w nadchodzących wyborach

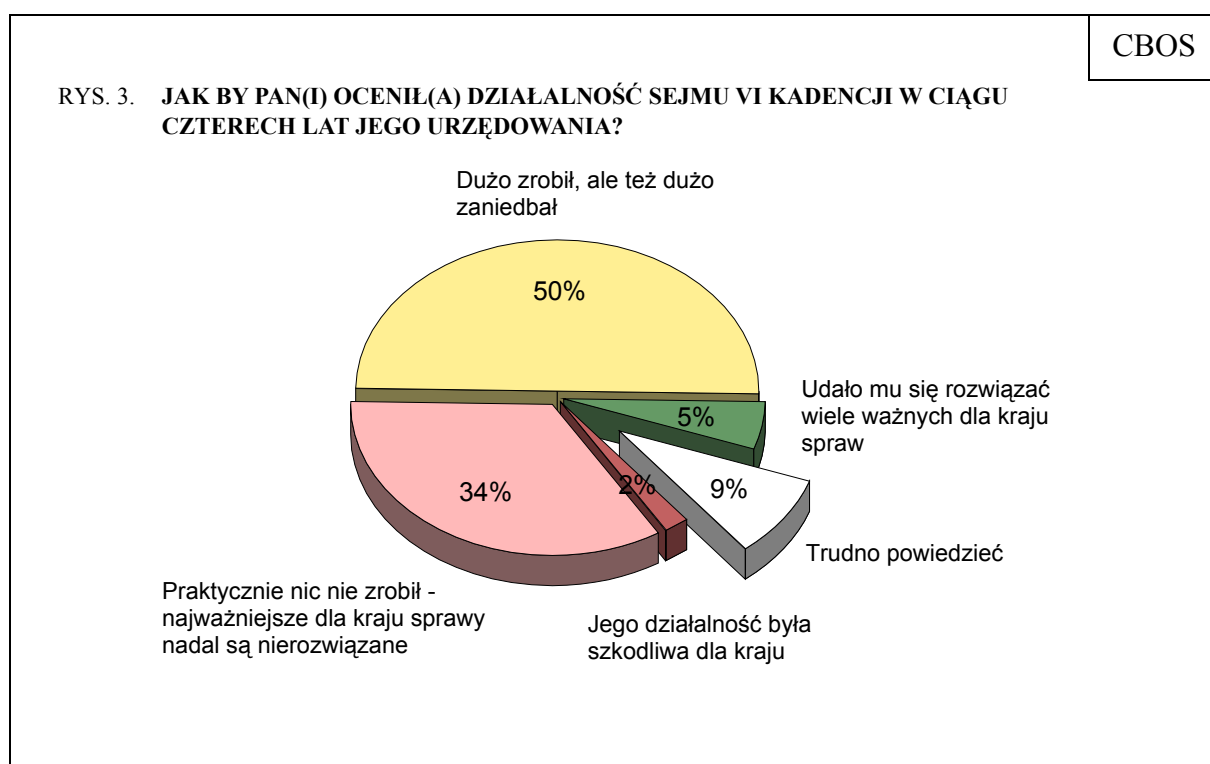
Najbardziej krytyczni w ocenie poszczególnych aspektów działalności ustępującego Sejmu są zwolennicy PiS. Tylko co siódmy z nich z aprobatą odnosi się do dorobku legislacyjnego ustępującego Sejmu (14%) i uważa, że zajmował się on sprawami istotnymi z punktu widzenia kraju (13%), co jedenasty (9%) postrzega Sejm VI kadencji jako instytucję cieszącą się należyтым szacunkiem w społeczeństwie. Do wyjątków należą wyborcy PiS, których zdaniem posłowie przedkładają służbę krajowi nad interesy partyjne (6%) i których zadowala tempo prac Sejmu VI kadencji (4%).

Mimo generalnie złych opinii Sejm VI kadencji, na tle ocen poprzednich parlamentów, nieznacznie zyskał na autorytecie społecznym. Pozytywną zmianę obserwowaliśmy też w przypadku poprzedniego Sejmu, lecz należy pamiętać, że nie pracował on przez całą kadencję. W stosunku do sytuacji sprzed dwóch lat minimalnie poprawiły się także oceny kończącej pracę Sejmu w pozostałych wymiarach. Natomiast Sejmy III i IV kadencji w toku swej działalności raczej traciły, niż zyskiwały.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, obecny/ miniony Sejm:	Wskazania respondentów dotyczące Sejmu:										
	II kadencji		III kadencji		IV kadencji			V kadencji		VI kadencji	
	VIII '97	VIII '98	XI '99	XI '02	XII '03	V '05	III '07	XI '07	IX '09	X '11	
	w procentach										
-cieszy/cieszył się dużym autorytetem społecznym	18	15	8	8	4	1	4	12	7	13	
-cieszy/ cieszył się małym autorytetem społecznym	63	66	84	80	90	90	85	77	83	76	
Trudno powiedzieć	19	19	8	12	7	9	11	11	9	11	
- podejmuje /podejmował trafne decyzje	28	22	15	17	8	4	8	19	14	22	
-podejmuje /podejmował nietrafne decyzje	40	44	63	50	71	72	65	53	60	43	
Trudno powiedzieć	32	34	23	33	21	24	27	27	26	35	
- pracuje /pracował we właściwym tempie	19	17	11	16	9	4	8	17	7	12	
-pracuje /pracował zbyt opieszale	60	63	76	63	77	80	74	66	81	70	
Trudno powiedzieć	21	20	13	22	14	16	18	17	12	18	
-działa/działał głównie dla dobra Polski	-	-	-	-	-	2	10	20	12	17	
- działa /działał głównie dla dobra partii i polityków	-	-	-	-	-	87	78	67	78	67	
Trudno powiedzieć	-	-	-	-	-	11	12	13	10	16	
-zajmuje/ zajmował się na ogół sprawami o podstawowym znaczeniu dla kraju	29	24	26	25	-	-	-	22	17	26	
-zajmuje/ zajmował się na ogół sprawami mało istotnymi	50	56	60	53	-	-	-	60	69	56	
Trudno powiedzieć	21	20	13	22	-	-	-	18	14	18	

W ocenie ostatecznych efektów działalności ustępującego Sejmu Polacy są podzieleni, choć nie ulega wątpliwości, że wyniki jego pracy pozostają dalekie od oczekiwań wyborców. Połowa ankietowanych twierdzi, że choć posłowie Sejmu VI kadencji wiele spraw załatwili, to równocześnie sporo zaniedbali (50%). Ponad jedna trzecia badanych uważa, że ustępujący Sejm praktycznie nie zrobił nic i najważniejsze dla kraju sprawy pozostają wciąż nierozwiązane (34%). Nieliczne są zarówno oceny bardzo pozytywne, jak i skrajnie negatywne. Co dwudziesty respondent (5%) sądzi, że posłowie minionej kadencji rozwiązali wiele spraw ważnych dla Polski, z drugiej strony zupełnie sporadycznie pojawia się opinia, że ich działalność była dla kraju szkodliwa (2%).

Na tle ocen swoich poprzedników Sejm VI kadencji nie wypada najgorzej. Jest oceniany lepiej niż Sejm IV i V kadencji, a ponadto jako jeden z nielicznych zyskał, a nie stracił, w toku swojej czteroletniej działalności.

Tabela 3

Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność obecnego Sejmu od początku kadencji do dziś?	Wskazania według terminów badań								
	Sejm II kadencji		Sejm III kadencji	Sejm IV kadencji			Sejm V kadencji	Sejm VI kadencji	
	VII '96	VIII '97	XI '99	XI '02	XII '03	V '05	III '07	IX '09	X '11
	w procentach								
Udało mu się rozwiązać wiele ważnych dla kraju spraw	6	8	4	5	2	1	2	2	5
Dużo zrobił, ale też dużo zaniedbał	50	58	55	47	42	30	28	41	50
Praktycznie nic nie zrobił – najważniejsze dla kraju sprawy nadal są nie rozwiązane	32	23	35	37	48	51	54	44	34
Jego działalność była szkodliwa dla kraju*	-	-	-	-	-	8	7	5	2
Trudno powiedzieć	12	11	6	12	8	10	9	8	9

* Do maja '05 w kategoriach odpowiedzi nie uwzględniano kategorii „Jego działalność była szkodliwa dla kraju”

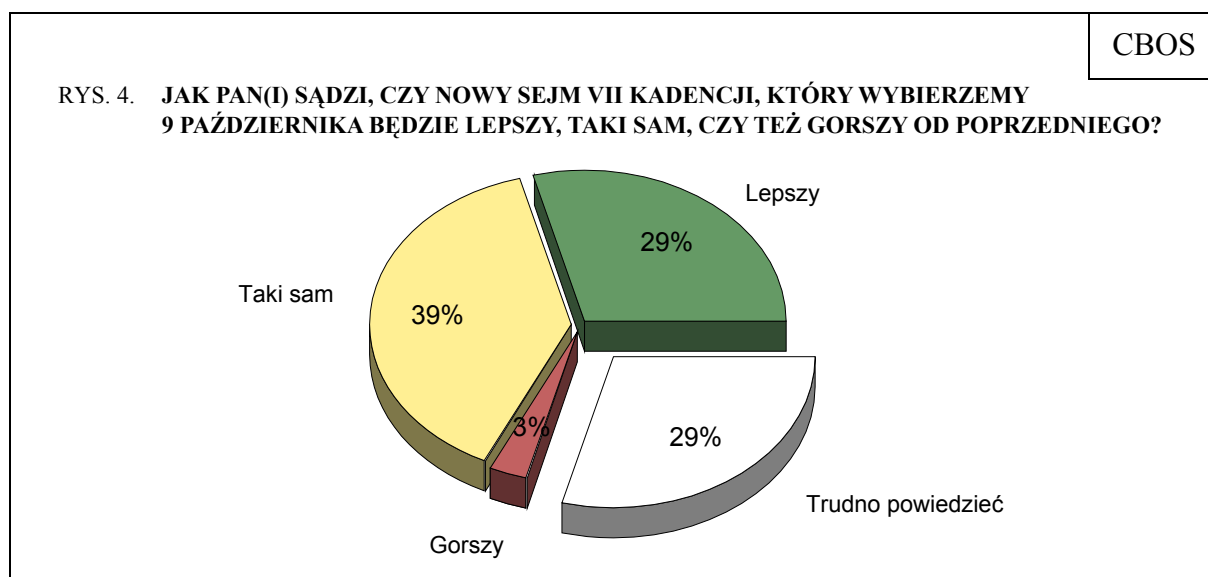
W elektoracie PiS opinie o tym, że ustępujący Sejm niczego praktycznie nie zrobił są równie częste, co opinie nieco mniej krytyczne – że choć wiele spraw zaniedbał, to równocześnie wiele rozwiązał (po 45% wskazań). Wśród zwolenników pozostałych partii przeważa, choć z różną siłą, opinia umiarkowanie krytyczna, że ustępujący Sejm wiele zrobił i wiele zaniedbał. Najbardziej wyrozumiali dla Sejmu VI kadencji są wyborcy PO oraz SLD.

Tabela 4

Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność obecnego Sejmu od początku kadencji do dziś?	Potencjalne elektoraty partii politycznych					Nie zamierzający głosować
	PO	PSL	PiS	RP	SLD	
	w procentach					
Udało mu się rozwiązać wiele ważnych dla kraju spraw	13	7	2	2	1	2
Dużo zrobił, ale też dużo zaniedbał	65	53	45	54	75	38
Praktycznie nic nie zrobił – najważniejsze dla kraju sprawy nadal są nie rozwiązane	16	38	45	35	22	43
Jego działalność była szkodliwa dla kraju	1	0	5	2	0	2
Trudno powiedzieć	5	2	3	8	2	14

NADZIEJE ZWIĄZANE Z NOWYM SEJMEM

Przed wyborami 9 października Polacy pozostawali dość sceptyczni, jeśli chodzi o walory nowo wybieranego parlamentu. Prawie dwie piąte badanych było zdania, że nowy Sejm nie będzie ani lepszy ani gorszy od poprzedniego (39%), a niespełna jedna trzecia (29%) uważała, że będzie lepszy. Zupełnie nieliczni obawiali się jego pogorszenia (3%), zaś prawie jedna trzecia nie miała na ten temat zdania (29%).

Ponieważ w tym roku, odpowiadając na pytanie o przyszły Sejm, respondenci nie znali jeszcze wyniku wyborów, trudno porównywać ich oczekiwania z nadziejami zgłaszanymi w poprzednich latach. Można jedynie odnotować wyjątkowe oczekiwania co do zmiany jakości pracy parlamentu w przypadku wyborów w 2007 roku oraz skromność oczekiwań w przypadku wyborów obecnych.

Tabela 5

Jak Pan(i) sądzi, czy nowy Sejm* będzie lepszy, taki sam czy też gorszy od poprzedniego?	Wskazania respondentów dotyczące Sejmu						
	I kadencji	II kadencji	III kadencji	IV kadencji	V kadencji	VI kadencji	VII kadencji
	X 1991	IX 1993	IX 1997	X 2001	X 2005	XI 2007	X 2011
w procentach							
Lepszy	37	42	38	48	37	58	29
Taki sam	23	25	22	25	36	19	39
Gorszy	15	9	15	8	8	7	3
Trudno powiedzieć	25	25	26	19	19	16	29

* W przypadku wszystkich dotychczasowych pomiarów pytanie dotyczyło nowo wybranego Sejmu i zadawane było po kolejnych wyborach parlamentarnych

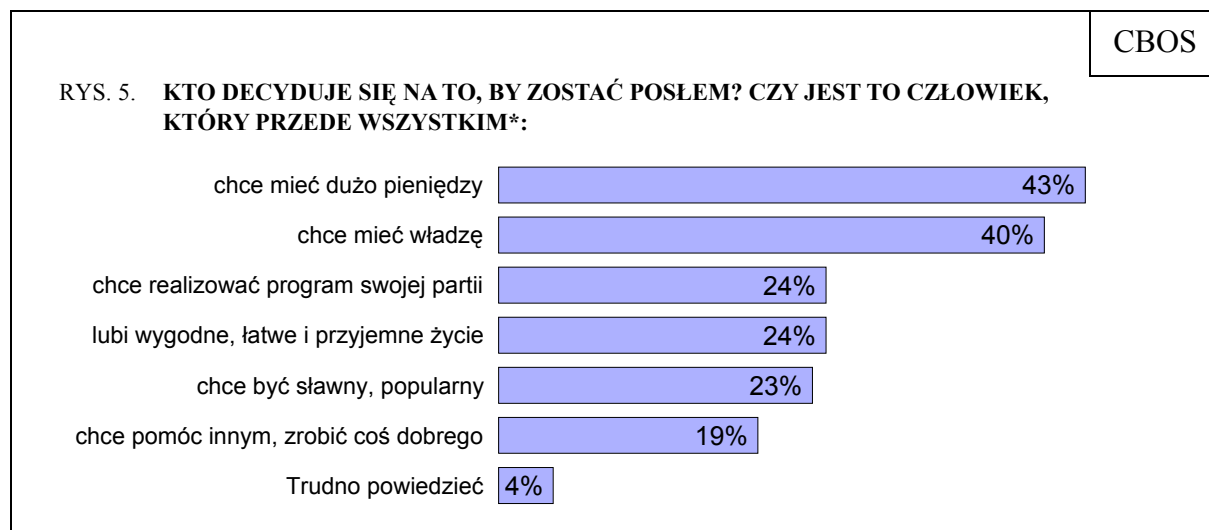
Korzystnych zmian w nowym parlamencie oczekują przede wszystkim wyborcy PSL (45%) i PiS (38%). Natomiast o braku zauważalnej zmiany w największym stopniu są przekonani wyborcy SLD (50%), a także zwolennicy PO (43%).

Tabela 6

Jak Pan(i) sądzi, czy nowy Sejm VII kadencji, który wybierzemy 9 października będzie lepszy, taki sam, czy też gorszy od poprzedniego?	Potencjalne elektoraty partii politycznych				Nie zamierzający głosować
	PO	PSL	PiS	SLD	
	w procentach				
Lepszy	32	45	38	31	21
Taki sam	43	28	24	50	44
Gorszy	3	0	3	5	4
Trudno powiedzieć	22	27	35	14	30

SPOŁECZNY WIZERUNEK POSŁA

Polacy mają dość ugruntowaną opinię o tym, co kieruje ludźmi chcącymi działać w polityce i pragnącymi znaleźć się w parlamencie. Najczęściej uważają, że potencjalnymi parlamentarzystami kierują przede wszystkim pobudki materialne, czyli chęć wzbogacenia się (43%), a także chęć posiadania władzy (40%). Rzadziej są zdania, że do polityki idzie się po to, by realizować program własnej partii (24%). Równie często wskazywane są inne motywacje o negatywnym charakterze – upodobanie do łatwego i wygodnego życia (24%) oraz chęć popularności i sławy (23%). Najrzadziej przypisywane są politykom motywacje altruistyczne i prospołeczne – chęć zrobienia czegoś dla innych, czy też pomocy innym (19%).

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wybrać dwie odpowiedzi

Od 1999 roku wizerunek polityka i parlamentarzysty praktycznie nie zmienił się. Najczęściej przypisywane są im te same motywacje – chcą mieć dużo pieniędzy i władzę. Nieco rzadziej niż przed czterema laty za istotny motyw ubiegania się o mandat poselski uznaje się chęć realizacji programu partii i potrzebę zrobienia czegoś dla innych, nieco częściej zaś chęć posiadania władzy i pogoń za popularnością.

Tabela 7

Kto decyduje się na to, by zostać posłem? Czy jest to człowiek, który przede wszystkim*:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI '99	XI '07	X '11
	w procentach		
– chce mieć dużo pieniędzy	44	42	43
– chce mieć władzę	42	37	40
– chce realizować program swojej partii	29	28	24
– lubi wygodne, łatwe i przyjemne życie	26	23	24
– chce być sławny, popularny	24	20	23
– chce pomóc innym, zrobić coś dobrego	14	23	19
Trudno powiedzieć	4	5	4

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wybrać dwie odpowiedzi

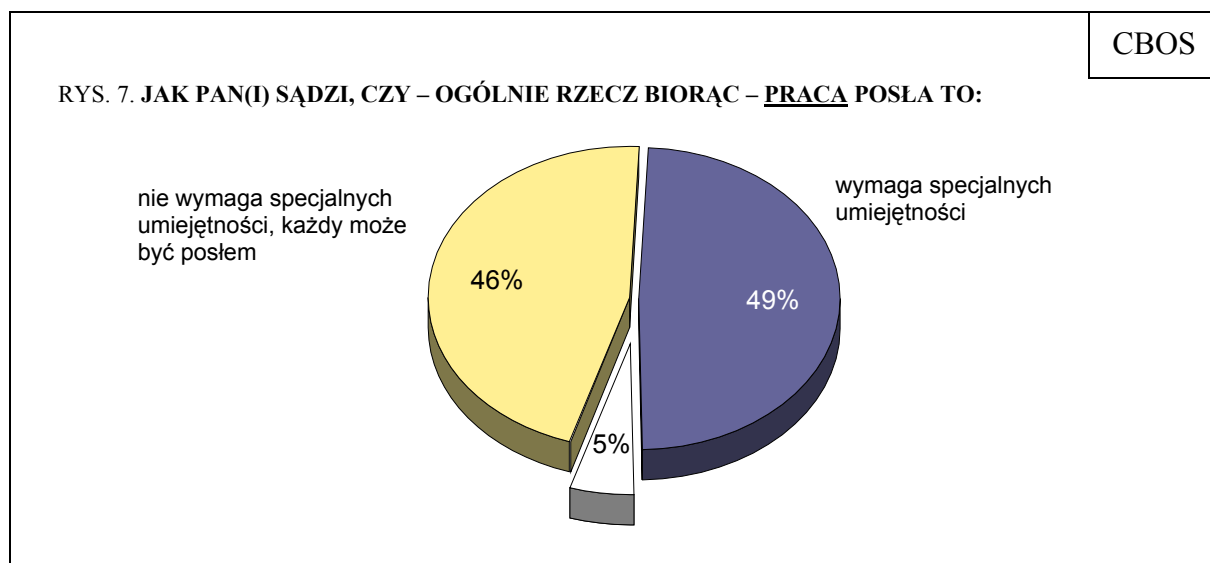
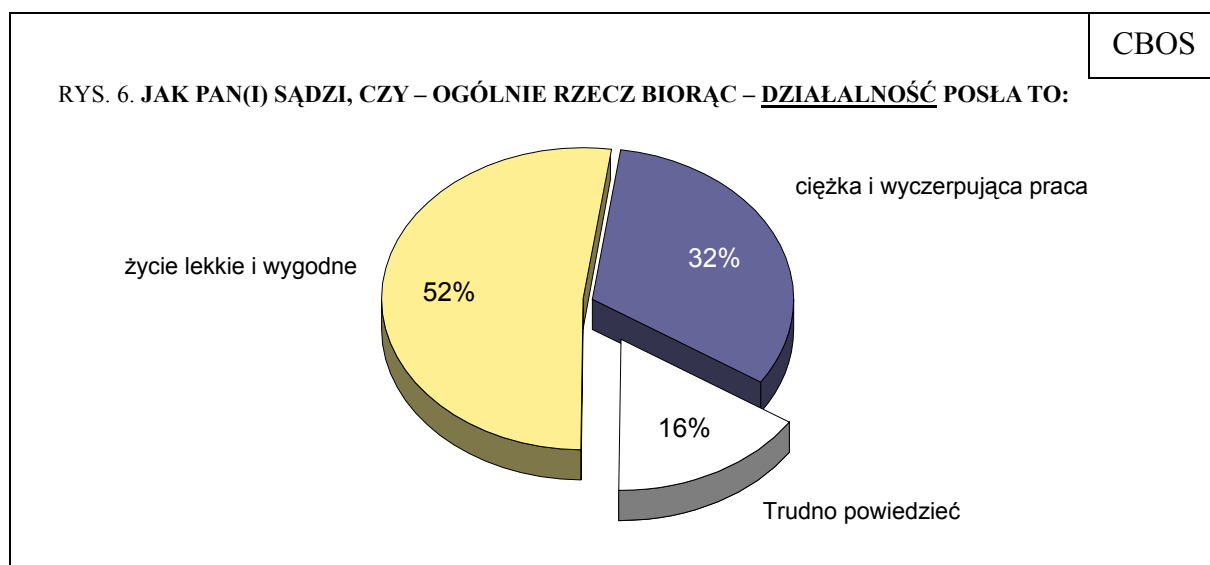
Wśród elektoratów poszczególnych partii politycznych różnicowania w ocenach motywacji, którymi kierują się kandydaci na posłów, są niewielkie, choć dość charakterystyczne. Częściej motywacje pozytywne skłonni są przypisywać parlamentarzystom zwolennicy PO oraz SLD. Natomiast wyborcy PiS, a w jeszcze większym stopniu PSL są zdania, że parlamentarystą chce być przede wszystkim człowiek, który pragnie w łatwy sposób się wzbogacić.

Tabela 8

Kto decyduje się na to, by zostać posłem? Czy jest to człowiek, który przede wszystkim:	Elektoraty partyjne*					Niegłosujący	Ogółem
	PO	PiS	PSL	SLD	RP		
	w procentach						
– chce mieć dużo pieniędzy	36	44	56	35	37	46	43
– chce mieć władzę	39	39	30	46	56	38	40
– lubi wygodne, łatwe i przyjemne życie	14	28	21	29	25	29	24
– chce realizować program swojej partii	33	24	29	33	18	22	24
– chce być sławny, popularny	27	25	29	18	26	20	23
– chce pomóc innym, zrobić coś dobrego	25	19	12	27	19	13	19
Trudno powiedzieć	4	3	0	0	0	6	4

* Na podstawie deklaracji o głosowaniu w nadchodzących wyborach

Jednocześnie wśród Polaków przeważa przekonanie, że bycie posłem to łatwe i wygodne życie (52%), a jego praca nie wymaga szczególnych kompetencji i umiejętności (49%). Z kolei o tym, że bycie parlamentarzystą, to ciężka praca przekonana jest tylko jedna trzecia badanych (32%), a więcej (46%) uznaje, że sprawowanie funkcji posła wymaga specjalnych umiejętności i wiedzy.

W ciągu ostatnich lat opinie o pracy posła wyraźnie się pogarszają. W porównaniu z pomiarami z początku i końca lat dziewięćdziesiątych coraz mniej Polaków jest przekonanych, że praca posła jest ciężka i wymaga specjalnych umiejętności.

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy – ogólnie rzecz biorąc –	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI '93	XI '99	XI '07
	w procentach		
działalność posła to:			
– ciężka i wyczerpująca praca	56	40	32
– życie lekkie i wygodne	27	42	48
Trudno powiedzieć	17	18	20
praca posła:			
– wymaga specjalnych umiejętności	71	64	45
– nie wymaga specjalnych umiejętności, każdy może być posłem	21	29	46
Trudno powiedzieć	8	7	9

Odpowiedzi ankietowanych wskazują, że z pracą polityków, a szczególnie parlamentarzystów związanych jest wiele negatywnych emocji i stereotypów. Polacy coraz gorzej myślą o swoich posłach. Uważają, że ich kompetencje i umiejętności mają coraz mniejsze znaczenie. Są zdania, że praca posłów to raczej sposób na wygodne i łatwe życie, a nie wysiłek dla wspólnego dobra, zaś do ubiegania się o mandat skłaniają ich przede wszystkim względy finansowe.

Negatywny wizerunek posła wpisuje się w utrzymujący się od lat negatywny obraz Sejmu, w tym także kończącego właśnie swoją kadencję. Według większości Polaków jest to instytucja służebna wobec polityków, działająca głównie w interesie wchodzących w jego skład ugrupowań, nie zaś w interesie obywateli i kraju. Krytycznie ocenione zostały styl i efekty pracy ustępującego parlamentu. Pozytywny jest jedynie fakt, że Sejm VI kadencji został w sumie oceniony nieco lepiej niż jego poprzednicy. Przed wyborami, gdy zbiorczy efekt pojedynczych decyzji nie był jeszcze znany, Polacy nie mieli zbyt wygórowanych oczekiwań wobec nowego Sejmu VII kadencji – większość uważała, że nie będzie się on zasadniczo różnił od tego, który ma zakończyć działalność.

Opracowali
Agnieszka CYBULSKA
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy Pana(i) zdaniem, Sejm VI kadencji, który kończy już swoją pracę:			Liczba osób
		cieszył się dużym autorytetem społecznym	cieszył się małym autorytetem społecznym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		13	76	11	1097
Płeć	Mężczyźni	13	80	8	519
	Kobiety	13	72	15	578
Wiek	18-24 lata	17	77	7	146
	25-34	16	71	13	222
	35-44	14	78	8	160
	45-54	11	80	10	171
	55-64	12	80	8	215
	65 lat i więcej	8	70	22	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	73	15	419
	Miasto do 20 tys.	11	78	10	141
	20-100 tys.	13	80	7	211
	101-500 tys.	18	72	10	180
	501 tys. i więcej mieszk.	13	78	9	146
Wykształcenie	Podstawowe	13	68	18	267
	Zasadnicze zawodowe	12	76	11	268
	Średnie	13	78	8	369
	Wyższe	13	80	7	193
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	14	82	5	88
	Średni personel, technicy	12	83	4	41
	Pracownicy adm.-biurowi	14	72	14	81
	Pracownicy usług	18	72	11	82
	Robotnicy wykwalifikowani	12	78	9	114
	Robotnicy niewykwalifik.	14	75	11	56
	Rolnicy	12	69	18	58
Pracujący na własny rach.	9	88	3	53	
Bierni zawodowo	Renciści	13	71	16	80
	Emeryci	10	74	16	222
	Uczniowie i studenci	19	76	5	85
	Bezrobotni	12	79	9	66
	Gospodynie domowe i inni	14	71	16	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	79	7	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	77	7	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	79	10	227
	prywatnym gosp. rolnym	9	76	15	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	12	74	14	205
	501-750	18	72	9	138
	751-1000	12	76	12	163
	1001-1500	12	79	9	174
	Powyżej 1500 zł	15	76	10	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	79	13	167
	Średnie	11	76	13	527
	Dobre	17	74	9	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	70	18	49
	Raz w tygodniu	13	77	10	536
	1-2 razy w miesiącu	12	73	15	182
	Kilka razy w roku	13	74	13	171
	W ogóle nie uczestniczy	15	77	9	158
Poglądy polityczne	Lewica	13	80	7	183
	Centrum	14	79	7	326
	Prawica	13	78	9	334
	Trudno powiedzieć	12	64	24	254

Tabela 2

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu VI kadencji w ciągu czterech lat jego urzędowania?					Liczba osób
		Udało mu się rozwiązać wiele ważnych dla kraju spraw	Dużo zrobił, ale też dużo zaniedbał	Praktycznie nic nie zrobił - najważniejsze dla kraju sprawy są nadal nierozwiązane	Jego działalność była szkodliwa dla kraju	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		5	50	34	2	9	1097
Płeć	Mężczyźni	6	55	32	2	5	519
	Kobiety	4	46	37	2	11	579
Wiek	18-24 lata	2	48	42	3	4	147
	25-34	4	57	30	2	7	222
	35-44	5	47	39	1	8	159
	45-54	4	57	32	1	6	171
	55-64	7	48	34	3	9	215
	65 lat i więcej	7	43	32	3	15	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	4	47	37	2	10	420
	Miasto do 20 tys.	3	55	29	2	10	141
	20-100 tys.	5	53	34	2	5	210
	101-500 tys.	7	50	32	4	8	180
	501 tys. i więcej mieszk.	6	50	36	2	6	146
Wykształcenie	Podstawowe	6	40	38	2	13	268
	Zasadnicze zawodowe	7	49	35	2	8	268
	Średnie	3	55	34	3	6	369
	Wyższe	4	56	30	2	8	192
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	61	30		4	88
	Sredni personel, technicy		63	33		4	41
	Pracownicy adm.-biurowi	7	44	30	2	18	80
	Pracownicy usług	3	54	37	3	2	82
	Robotnicy wykwalifikowani	3	51	38	1	6	114
	Robotnicy niewykwalifik.	7	47	39	2	5	56
	Rolnicy	5	51	29	3	12	58
Pracujący na własny rach.	2	51	45		2	53	
Bierni zawodowo	Renciści	7	39	40	3	11	80
	Emeryci	7	48	31	4	10	222
	Uczniowie i studenci	1	52	35	3	9	86
	Bezrobotni	2	49	42	3	4	66
	Gospodynie domowe i inni	8	49	27	2	14	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	56	30	1	8	130
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	55	32	2	6	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	2	52	41	1	4	227
	prywatnym gosp. rolnym	6	55	26	2	12	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4	42	40	3	10	206
	501-750	5	48	35	4	8	138
	751-1000	3	49	38	4	7	163
	1001-1500	9	49	34	2	6	174
	Powyżej 1500 zł	5	65	26	0	4	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	38	42	5	12	167
	Średnie	4	50	36	1	9	528
	Dobre	7	55	30	2	6	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	9	49	27	6	9	49
	Raz w tygodniu	5	49	37	2	8	538
	1-2 razy w miesiącu	4	53	31	1	11	181
	Kilka razy w roku	7	45	39		9	171
	W ogóle nie uczestniczy	4	58	25	7	6	158
Poglądy polityczne	Lewica	6	58	30	2	4	183
	Centrum	5	49	40	1	5	327
	Prawica	5	56	31	4	4	334
	Trudno powiedzieć	3	39	35	1	22	254

Tabela 3

		Jak Pan(i) sądzi, czy nowy Sejm VII kadencji, który wybierzemy 9 października będzie lepszy, taki sam, czy też gorszy od poprzedniego?				Liczba osób
		Lepszy	Taki sam	Gorszy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		29	39	3	29	1097
Płeć	Mężczyźni	29	41	4	26	519
	Kobiety	29	37	3	31	578
Wiek	18-24 lata	30	46	3	21	147
	25-34	28	47	4	21	222
	35-44	28	41	1	29	159
	45-54	29	48	3	21	170
	55-64	28	31	5	36	215
	65 lat i więcej	31	23	4	42	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	41	2	28	420
	Miasto do 20 tys.	32	32	4	32	141
	20-100 tys.	30	36	5	29	210
	101-500 tys.	29	40	3	28	180
	501 tys. i więcej mieszk.	27	43	4	26	145
Wykształcenie	Podstawowe	30	31	3	37	268
	Zasadnicze zawodowe	34	37	5	24	268
	Średnie	28	40	3	29	369
	Wyższe	22	52	4	23	191
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	23	54	1	22	88
	Średni personel, technicy	35	36	4	24	41
	Pracownicy adm.-biurowi	19	55	3	24	80
	Pracownicy usług	24	54	4	18	82
	Robotnicy wykwalifikowani	31	38	2	29	114
	Robotnicy niewykwalifik.	32	45	8	15	56
	Rolnicy	25	35	1	39	58
	Pracujący na własny rach.	34	33	5	27	53
Bierni zawodowo	Renciści	29	36	2	33	80
	Emeryci	32	23	5	40	222
	Uczniowie i studenci	29	40	3	27	86
	Bezrobotni	36	34	3	28	66
	Gospodynie domowe i inni	28	49	1	22	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	46		26	130
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	53	4	19	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	28	45	5	22	227
	prywatnym gosp. rolnym	26	40	1	33	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	34	3	26	206
	501-750	32	37	4	28	138
	751-1000	28	40	5	28	163
	1001-1500	34	38	2	26	174
	Powyżej 1500 zł	28	51	3	18	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	29	8	36	166
	Średnie	27	40	3	30	528
	Dobre	32	42	2	24	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	34	4	31	49
	Raz w tygodniu	31	39	3	28	538
	1-2 razy w miesiącu	30	37	3	30	181
	Kilka razy w roku	31	39	6	25	171
	W ogóle nie uczestniczy	19	44	4	33	158
Poglądy polityczne	Lewica	28	41	5	26	183
	Centrum	28	48	2	23	327
	Prawica	35	33	5	27	333
	Trudno powiedzieć	24	34	3	40	254

Tabela 4

		Jak Pan(i) sądzi, czy, ogólnie rzecz biorąc, działalność posła to:			Liczba osób
		ciężka i wyczerpująca praca	życie lekkie i wygodne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	52	16	1095
Płeć	Mężczyźni	28	58	13	517
	Kobiety	35	47	18	578
Wiek	18-24 lata	28	52	20	147
	25-34	32	56	12	222
	35-44	31	47	22	159
	45-54	31	53	16	169
	55-64	33	58	9	215
	65 lat i więcej	34	46	20	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	54	16	420
	Miasto do 20 tys.	26	54	20	141
	20-100 tys.	34	53	13	209
	101-500 tys.	27	56	17	180
	501 tys. i więcej mieszk.	46	42	13	145
Wykształcenie	Podstawowe	32	51	17	268
	Zasadnicze zawodowe	30	60	10	267
	Średnie	31	51	18	369
	Wyższe	35	46	19	190
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	47	11	88
	Średni personel, technicy	31	59	10	41
	Pracownicy adm.-biurowi	29	50	20	80
	Pracownicy usług	31	61	9	81
	Robotnicy wykwalifikowani	25	61	14	114
	Robotnicy niewykwalifik.	27	63	10	56
	Rolnicy	31	48	21	58
	Pracujący na własny rach.	23	55	22	52
Bierni zawodowo	Renciści	32	57	11	80
	Emeryci	35	46	18	222
	Uczniowie i studenci	27	47	26	86
	Bezrobotni	35	56	9	66
	Gospodynie domowe i inni	38	45	17	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	52	13	130
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	61	14	114
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	58	16	226
	prywatnym gosp. rolnym	25	45	30	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	47	17	206
	501-750	35	55	10	138
	751-1000	25	63	12	163
	1001-1500	31	55	14	174
	Powyżej 1500 zł	36	49	15	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	57	15	166
	Średnie	34	52	15	526
	Dobre	31	51	18	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	47	37	16	48
	Raz w tygodniu	33	50	17	538
	1-2 razy w miesiącu	28	55	17	180
	Kilka razy w roku	24	58	18	171
	W ogóle nie uczestniczy	34	56	9	158
Poglądy polityczne	Lewica	36	50	14	182
	Centrum	31	58	11	327
	Prawica	32	55	14	332
	Trudno powiedzieć	30	44	27	254

Tabela 5

		Jak Pan(i) sądzi, czy, ogólnie rzecz biorąc, praca posła:			Liczba osób
		wymaga specjalnych umiejętności	nie wymaga specjalnych umiejętności, każdy może być posłem	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		49	46	5	1098
Płeć	Mężczyźni	47	50	4	519
	Kobiety	51	43	6	579
Wiek	18-24 lata	48	51	1	147
	25-34	46	51	3	222
	35-44	45	51	4	160
	45-54	51	45	4	170
	55-64	48	44	8	215
	65 lat i więcej	58	33	9	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	39	7	420
	Miasto do 20 tys.	47	48	5	141
	20-100 tys.	50	45	5	211
	101-500 tys.	36	62	2	180
	501 tys. i więcej mieszk.	55	44	1	145
Wykształcenie	Podstawowe	58	35	8	268
	Zasadnicze zawodowe	45	50	5	268
	Średnie	48	48	4	369
	Wyższe	46	51	2	192
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	55	43	2	88
	Średni personel, technicy	48	49	3	41
	Pracownicy adm.-biurowi	41	52	6	81
	Pracownicy usług	36	61	2	82
	Robotnicy wykwalifikowani	42	55	3	114
	Robotnicy niewykwalifik.	45	50	5	56
	Rolnicy	67	27	6	58
	Pracujący na własny rach.	49	47	4	53
Bierni zawodowo	Renciści	54	39	8	80
	Emeryci	55	37	8	222
	Uczniowie i studenci	49	49	2	86
	Bezrobotni	53	42	5	66
	Gospodynie domowe i inni	40	55	5	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	48	48	4	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	63	5	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	50	48	2	227
	prywatnym gosp. rolnym	64	25	11	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	55	40	6	206
	501-750	54	40	6	138
	751-1000	51	45	3	163
	1001-1500	47	51	2	174
	Powyżej 1500 zł	48	50	2	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	44	46	10	166
	Średnie	53	42	4	529
	Dobre	46	50	3	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	59	32	8	49
	Raz w tygodniu	52	44	4	538
	1-2 razy w miesiącu	46	47	7	182
	Kilka razy w roku	44	52	4	171
	W ogóle nie uczestniczy	47	49	5	158
Poglądy polityczne	Lewica	54	44	1	183
	Centrum	49	48	4	327
	Prawica	52	48	1	333
	Trudno powiedzieć	44	42	14	255